

Иван Цонев

(28.6.1928 – 23.2.2017)

И опустява медлено света.

Атанас Далчев

Напусна ни най-големият художник в българското куклено изкуство...

На 14.12.2016 г. отидохме с Михаил Байков да разговаряме с Иван Цонев. Разговорът излезе в брой 10 на „КуклАрт“. Занесохме му екземпляри от списанието. Уговорихме се разговорът ни да продължи, защото той можеше още толкова много да разкаже.

Не знаехме, че това ще е последната му радост, последната му творческа изява...

Беше започнал в любимия Шумен още през далечната 1955 г. Още тогава интуитивно разбира, че кукленият театър трябва да напусне благоденствието на натурализма, на примитивното уподобяване. Искане да прави изкуство. И го правеше както никога друг преди него.

Иван Цонев взриви нашето куклено изкуство. Полетът му стана свободен, въображението – безгранично. Успехите идват още в първите му активни години – във Варна, в София. След това може би във всички български куклени театри, често и в чужбина (има над 250 сценографски творби). Просто е излишно да се изброяват фундаменталните му спектакли – отдавна влезли в златния фонд на българския и световния куклен театър. Достатъчно е да споменем „Петя и вълкът“ (1960, режисьори Атанас Илков и Николина Георгиева), „Съкровището на Силвестър“ (1962, режисьор Атанас Илков), „Часовникарят“ (1965, режисьор Лиляна Дочева), „Крале Марко“ (1967,

режисьори Иван Теофилов и Иван Цонев), „Любовта на Алцест или Мизантроп“ (1968, режисьор Любен Гройс)... Нека спрем до тук, до онези години на „буря и натиск“ в кукленото ни изкуство, което успява не само да „пробие“ в чужбина, но и да завоюва многобройни награди, да се заговори за българска куклена школа.

Още през 1962 г. заедно с Николина Георгиева и Атанас Илков полагат основите на висшето образование за куклен театър у нас.

През последните години многократно ми е споделял, че много му тежи, че „Ние, българите, не обичаме да помним. Ние памет нямаме“. Насълзявах му се очите, когато разказваше как виждал да се горят на клада куклите от „бракувани“ спектакли.

Нашият nihilизъм, нашият скептицизъм, липсата на уважение към първопроходците – всичко това го гнетеше. Спасяваше го мъдростта и особеното му чувство за хумор.

Въпреки всичко съм убеден, че цялото куклено съсловие разбира какво губим, когато него го няма. Авторитетът му беше безспорен, огромен.

Знаеше какво е постигнал, знаеше, че делото му продължават младите. И много им се радваше. Беше упорит в търсенията си. Отдаден на куклата, на изкуството.

Много ще ни липсва!

Никола Вандов